

AGNAR MYKLE

skriver hver dag

Forfatteren Agnar Mykle (78), som har unngått offentlighet siden 1960-årene, har 14 000 maskinskrevne sider liggende.

Det er Mykles svigersønn, Eystein Eggen, som sier dette til Aftenposten. Siden den mye omtalte rettssaken om boken «Sangen om den røde rubin» i 1957, har forfatteren vært så godt som taus overfor omverdenen. Eggen forteller at Agnar Mykle skriver hver dag.

– Han har korte, sjarmerende gløtt ut fra hulen, men etter en halvtimes tid trekker han seg tilbake, han må ha opp muren igjen. Da kommer den dirrende frykten for å bli miskjent, sier han.

Misforstått

– Ingen andre enn Agnar selv vet hva han har skrevet om i alle disse årene. Han synes han er blitt for misforstått til å ville meddele seg offentlig igjen. Han søkte kjærligheten, men endte som rikspornograf, sier Eggen.

I sin bok «Gutten fra Gimle» kommer Eggen også en del inn på norsk litteraturs Greta Garbo. Eggen «kastet seg over datteren», som han selv uttrykker det, i 1963. Tre år senere giftet de seg. Boken inneholder bl.a. et eget kapittel om bryllupet.

– I festlige anledninger, som da Mette og jeg giftet oss, går Agnar i sunnmørsbunad. Ellers trives han best i velbrukt lusekofte, forteller Eggen. Når Mykle drar en god historie, synes svigersønnen at han minner om en kryssning av to andre trøndere: fru Flettfriid Andresen og Gutorm Hansen.

Samtidig er forfatteren en uvanlig blanding av å være utadvent og innadvendt. Eggen mener det er grunn til å tro at splittelsen i Mykles personlighet kom før rettssaken i 1957.

Rettssaken

Eystein Eggen sier at ingen andre enn Agnar Mykle har fått kringkastet i NRK at han på tross av ivrig søken, ikke fant kjærligheten. Eggen poengterer at Mykle nærmest var en reporter, som måtte ha fakta fra sitt eget liv med i bøkene.

– Det er bittert nok å søke kjærligheten og ikke finne den. I tillegg ble det jo Norges største fiasko på området. Han ble virkelig en som hadde klatret opp på stigen til jomfruburet – og datt ned igjen. Under rettssaken påsto han at han hadde funnet kjærligheten, men det var nok ikke tilfellet.

– Er Agnar Mykle en bitter mann?
– Det er riktigere å si at han har følt seg misforstått. I bøkene sine skrev han at folk neppe ville skjønne omheten i hans søken. Det fikk han bevis for – og det ble hans store sorg og traume.

– Synes han synd på seg selv?
– Nei, men han leter vel unødige mye etter hvorfor han er så nærtagende. Han

SKRIVER: Agnar Mykle trakk seg tilbake etter rettssaken om «Sangen om den røde rubin» i 1957. Men han skriver stadig og skal ha 14 000 maskinskrevne sider liggende.

Foto: NTB-ARKIV

har tenkt og forsøkt å forstå mye i barndommen. Det er et sånt evighetsstudium, det, vet du.

Edruelig

Agnar Mykle er aldri blitt truffet av joggebølgene. Sigarer og pipe frister heller ikke. Det går eventuelt i sigaretter. Av almene fritidssysler holder han seg inne og beføler pianotangentene.

Dessuten spiller han gjerne kort. Blant annet får han månedlig besøk av Eggens 19 år gamle sønn. Da dreier det seg bare om kort. Og det tar som regel en drøy halvtime før kortleken er over.

Rykter som verserer om forfatterens alkoholvaner blir sterkt tilbakevist av Eggen.

– Agnar Mykle er edruelig. En gang Jens Bjørneboe var på besøk, hentet han frem bare én halvflaske piils om gangen. Verten var heller småborgerlig og forsiktig enn det urryddige bildet enkelte forsøker å tegne. Selv om han ikke vil kommunisere, er han et ordensmenneske. En korrekt person, sier Eystein Eggen. Sist søndag var det 78 år siden Agnar

Mykle ble født i Trondheim. – Han er et eksempel på robust trøndervarme, som har gått i stå, sier Eggen, som kjenner seg litt igjen i Agnar Mykle. – Vi er begge litt intense og svært knyttet til våre mødre, som begge kom fra Gauldalen, sier han.

Siden slutten av 70-årene har Agnar Mykle bodd alene i et rekkehus i Asker. Forfatterforeningen bidro til å skaffe ham leiligheten.

– Hva syntes Mykle om å få en svigersønn med NS-bakgrunn?

– Han var forståelsesfull nok, selv om det var en ukjent verden for ham. For meg som NS-barn, minner Agnar meg om den tyske offiseren i Sartres skuespill «Fangen i Altona», som bodde på loftet og bare holdt tale for kommende generasjoner av menneskeheten.

– Tror du Mykle liker at du omtaler ham i boken?

– Ja, i dypet av sin sjel tror jeg han gjør det. Det kan jo ikke være hyggelig å være en mann som har gitt leserne så mye og samtidig leve så fjernt fra sitt kjærlige publikum. 14 000 sider på loftet tyder jo på at han også selv har et og annet på hjertet, sier Eystein Eggen.

Trøndelag med 40 tilhengere. Etter krigen hadde familien en egen avdeling i Falstad fangeleir på Inderøya.

Under vår samtale kritiserer Eystein Eggen faren og det tyske SS mer enn moren og det norske NS. Han innrømmer at det kan være sider ved morens NS-engasjement han ikke har tilstrekkelig på avstand til for å kunne se klart.

– Men får tilpasset seg SS-miljøet og ble en troende nazist. Han trodde virkelig på den germanske rases overlegenhet. Mor var borgerlig strebende, men ingen nazistisk troende.

– Må vi vente til din egen sønn er 49 før vi eventuelt får et skikkelig oppgjør med henne også?

– Det er et godt spørsmål. Balansen mellom å idyllisere og å forkaste er nok vanskeligere for NS-barn enn for andre. For oss har våre foreldre tross alt vært igjennom mye. De var taperne.

– Har det skapt litt problemer med generasjonsoppgjøret?

– Litt?!?! NS-miljøene var autoritære. Vi barna har aldri hatt det oppgjøret.

Men vi kan ta det nå. Det er bedre sent enn aldri. Vi kan ikke lenger sitte og se på bilder av våre foreldre i uniform.

Mange har strevet seg opp til sentrale posisjoner for på en måte å skaffe seg heder og verdighet igjen. Det er påfallende mange i mediene, forresten. De tror kanskje de får en slags kontakt med samfunnet, men følelsen av å være utenfor er der likevel.

Eggen mener at røttene til NS er mye eldre enn Adolf Hitler:

NS-røttene er de gamle bondeslekter, med sine småkonger rundt om i bygdene. De var bærebjelker i det gamle bonde-Venstre, med Bjørnstjerne Bjørnson som talerør. «Vor slægt den første var i landet», skrev Bjørnson og tenkte langt tilbake i sagatiden. Tradisjonelt var disse miljøene konservative og Tysklandsvennlige. Dikterhøvedingens barnebarn, Aslaug Bjørnson, var mors nærmeste medarbeider i «Heim og artl».

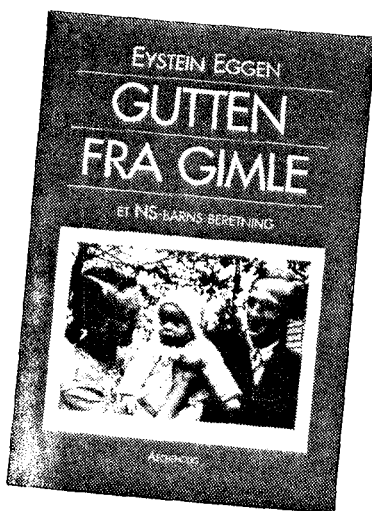
– Er du stolt eller flau over dine foreldre og din bakgrunn?

Igen detter slusen ned for ett minuttens intens tenkepause.

– Jeg er stolt over at jeg har klart å takle min egen bedrøvelige historie inn i slektens lange saga. Jeg tenker først og fremst i slekt. Det kan jo være en flukt for å unngå å ta stilling til foreldrene.

– Men jeg kan jo ikke annet enn å føle beundring for de konservative bøndene i morslekten, som på grunn av sin kjærlighet til Tyskland på en måte har vært med på å tape to verdenskriger. Så sterk var nemlig deres begeistring for det tyske NS blir da bare utslag av noe som var fra før. Den standhaftigheten er noe helt annet enn nazisme. Det har med tilhørighet å gjøre.

– Føler du deg også som en taper?
– Ikke nå lenger.

NY BOK: Eystein Eggens bok om livet som NS-barn kommer ut i høst.